

Oppstartsmøte for politisk ad hoc-gruppe for høyere yrkesfaglig bakgrunn

Tid: fredag 7. juni kl. 13-14

Sted: Teams

Innhold

Oppstartsmøte for politisk ad hoc-gruppe for høyere yrkesfaglig bakgrunn.....	1
01/24 Konstituering.....	2
Innstilling.....	2
Saksredegjørelse	2
Vedlegg.....	3
02/24 Faglig bakgrunn for arbeidet i politisk ad hoc-gruppe for høyere yrkesfaglig utdanning.....	4
Innstilling.....	4
Saksredegjørelse	4
Vedlegg.....	7
03/24 Innledende diskusjon	8
Innstilling.....	8
Saksredegjørelse	8
Vedlegg.....	8
04/24 Aktivitetsplan for 2024.....	9
Innstilling.....	9
Saksredegjørelse	9
Vedlegg.....	9

01/24 Konstituering

Innstilling

1. ... velges til leder av gruppen
2. ... velges til nestleder av gruppen

Saksredegjørelse

Den politiske ad hoc-gruppen ble opprettet av Østlandssamarbeidets representantskap i sak 08/24. Gruppen ble opprettet for å:

1. Diskutere felles politiske posisjoner og arbeide interessepolitisk med regjeringens kommende stortingsmelding om høyere yrkesfaglig utdanning.
2. Diskutere oppfølging av felles strategi for høyere yrkesfaglig utdanning for fylkeskommunene på Østlandet i 2024, inkl. hvordan samarbeid mellom fylkeskommunene kan imøtekomme kritiske punkter i evalueringen av fagskolemeldingen.

Følgende medlemmer har blitt utpekt:

- Akershus: Lise Hagen Rebbestad
- Buskerud: Simen Murud
- Innlandet: Joakim Ekseth
- Oslo: Andre Almås Christiansen
- Telemark: Stig Kolbjørnsen
- Vestfold: Lasse Berntzen
- Østfold: Siv Henriette Jacobsen

Det vil være hensiktsmessig at det velges en leder og nestleder i gruppen. Oppgavene vil være å lede møtene i gruppen, ha dialog med sekretariatet i forberedelse av møtene når det er behov for avklaringer, og representere Østlandssamarbeidet i det interessepolitiske arbeidet.

Saken legges fram uten innstilling og sekretariatet legger til grunn at lederspørsmålet avklares i møtet.

Det kan legges at den politiske ad hoc-gruppen vil kunne få støtte fra sekretariatet og den administrative faggruppen for høyere yrkesfaglig utdanning i det videre arbeidet.

Vedlegg

Inge vedlegg

02/24 Faglig bakgrunn for arbeidet i politisk ad hoc-gruppe for høyere yrkesfaglig utdanning

Innstilling

Saken tas til orientering.

Saksredegjørelse

Representanter for faggruppen vil gi en orientering i møtet.

Evaluering og ny stortingsmelding

Gjeldende lov om [høyere yrkesfaglig utdanning \(fagskoleloven\)](#) ble vedtatt i 2018. Etter loven har fylkeskommunene et ansvar for at «det tilbys akkreditert fagskoleutdanning i samsvar med behovet for kompetanse lokalt, regionalt og nasjonalt», og fylkeskommunene fikk ansvar for å forvalte offentlige tilskudd til fagskolene.

På starten av 2023 annonserte regjeringen at det skal legges fram en [ny stortingsmelding om høyere yrkesfaglig utdanning innen våren 2025](#). Denne meldingen vil bl.a. bygge videre på en [evaluering av fagskolemeldingen](#) fra Deloitte. Evalueringen peker på ulike utfordringer og dilemmaer som også handler om fylkeskommunenes roller i sektoren. Regjeringen har for øvrig også lagt fram et forslag om at fagskolene skal kunne få institusjonsakkreditering, som er til [behandling i Stortinget](#) nå.

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) har skrevet et [notat med vurderinger og anbefalinger](#) etter Deloittes evaluering. I notat løfter HK-dir bl.a. fram hovedfunnene i Deloittes evaluering, inkl.:

- Utøvelsen av fylkeskommunalt eierskap og avgrensning opp mot fagskolenes styre er uavklart og problematisk.
- Den fylkeskommunale forvaltningen av tilskudd, og skillet mellom forvalterrollen og eierrollen, trenger fortsatt tett oppfølging.
- Omfanget av fagområdeakkreditering er for lite, derfor er det for mange fagskoler som er avhengig av å søke NOKUT om akkreditering av enkelttilbud.
- Kunnskap om kompetansebehov i arbeidslivet er ikke tilstrekkelig utviklet, og det er i tillegg behov for avklaringer knyttet til hvem som har ansvar for å fremskaffe slik kunnskap, og hvilke ulike behov kunnskapen skal dekke.
- Stor grad av prosjektfinansiering hindrer langsiktig utvikling, blant annet pga. høy grad av innleide lærerkrefter.

En av Deloittes anbefalinger i evalueringer er at **fylkeskommunenes ansvar for sektoren - som eier, forvalter og som ansvarlig for regional kompetansepolitikk - bør avklares og tydeliggjøres**. I sine vurderinger rundt denne anbefalingen løfter HK-dir bl.a. frem at:

- Flere fylkeskommuner har gått gjennom store fusjonsprosesser. I tillegg ble det overordnede ansvaret for forvaltningen lagt til HK-dir, som trengte tid på å opparbeide seg inngående kompetanse om sektoren. Dette har trolig medvirket til at implementering og rolleavklaringer har tatt tid.
- Det er HK-dirs oppfatning at en medvirkende årsak til at det har tatt tid å forme den fylkeskommunale forvaltningen på en god måte, har vært manglende ressurser til oppgaven. I perioden som kommer, vil det være helt avgjørende at fylkeskommuner setter inn tilstrekkelige ressurser til å forvalte sektoren på en god måte.
- HK-dir ser på oppsplittingen av fylkeskommuner med en viss bekymring. En oppsplitting av forvaltningen i regioner der fagskolene selv har gjennomgått konsolideringer som fremstår som vellykkede, kan bidra negativt til utviklingen av de fylkeskommunale fagskolene, og i verste fall til forvaltningen av sektoren som helhet. Premisset med store regioner som ble lagt til grunn i fagskolemeldingen med tanke på fylkeskommunenes rolle i oppbyggingen av høyere yrkesfaglig utdanning, er blitt betydelig endret.
- En del fylkeskommuner opplever balansegangen mellom eierrollen og fagskolestyrets selvstendighet som utfordrende. I tillegg er det uklarer om rektors rolle, og hvordan hen skal forholde seg til styret som ansvarlig organ og fylkeskommune som arbeidsgiver. HK-dir anbefaler at KD ser nærmere på muligheten for å gi juridisk rådgivning til fylkeskommunene og de fylkeskommunale fagskolene. I forbindelse med slik rådgivning kan det vurderes om en veileder kan være hensiktsmessig. HK-dir mener at en større diskusjon om fordeler og ulemper med fylkeskommunalt eierskap av fagskoler ikke bør prioriteres nå.

En annen av Deloittes anbefalinger er at **det bør arbeides videre med å styrke kunnskapsgrunnet i sektoren**. I dette ligger det en anbefaling om at det «bør arbeides videre med å legge til rette for at sektoren får mer kunnskap om arbeidslivets kompetansebehov både på kort og lengre sikt, og både på regionalt og nasjonalt nivå». I sine vurderinger rundt denne anbefalingen løfter HK-dir bl.a. frem at:

- Behovene som beskrives av kompetansebehovsutvalget vanskelig lar seg operasjonalisere når konkrete prioriteringer skal gjøres og tilbud dimensjoneres. Det er HK-dir sin vurdering at Kompetansebehovsutvalget ikke har som mandat å vurdere behovene på en slik operasjonalisert måte.

- Fra 2023 har HK-dir fått et utvidet mandat på dette området, gjennom oppdraget om å utarbeide kunnskapsgrunnlag for dimensjonering av høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. Selv om dette er et ambisiøst prosjekt, er det sannsynlig med fortsatt ubesvarte spørsmål når det gjelder kompetansebehov og dimensjonering.
- HK-dir vurderer at det er behov for en tydeliggjøring av hvilke formål ulike kompetansekartlegginger skal tjene, og hvilke aktører som har og bør ha ansvar for å kartlegge kompetansebehov. Det kan være forskjell på kunnskapen som trengs til ulike formål som utviklingsarbeid, dimensjonering av utdanningstilbud og tilskuddsforvaltning.
- Fylkeskommunene har i flere år hatt rollen som kompetansepolitisk aktør, og det er gjort mye arbeid med kompetansepolitiske planer og prosjekter knyttet til regionale kompetansepiloter. Det bør sees nærmere på hvordan kunnskapen og erfaringene fra dette arbeidet kan brukes for å styrke kunnskapen om kompetansebehov knyttet til høyere yrkesfaglig utdanning.

Deloitte anbefaler også at **det bør arbeides for å sikre økt forutsigbarhet i sektoren**, bl.a. tiltak for å redusere omfanget av kortsiktig prosjektfinansiering. I sine vurderinger rundt denne anbefalingen løfter HK-dir bl.a. frem at:

- Evalueringen fra Deloitte påpeker at finansieringen av sektoren fragmenteres igjen, få år etter at all finansiering ble samlet i ett finansieringssystem for drift og én søknadsbasert ordning for utvikling. Prosjekt- og konkurransebaserte ordninger er ikke i seg selv et problem. Utfordringen handler om at summen av søknadsbaserte ordninger bidrar til å skape en urimelig uforutsigbarhet og uoversiktighet for sektoren.
- Fagskolene må årlig søke fylkeskommunene om tilskudd til drift, i tillegg til at det finnes flere ulike søkbare ordninger til utvikling og drift som forvaltes av HK-dir og andre offentlige aktører. Etter HK-dirs vurdering er det stor grad av overlapp mellom flere av ordningene, samtidig som de har ulik innretning og forvaltning. Uforutsigbarheten knyttet til prosjektfinansiering av utviklingsarbeid er også relevant for den fylkeskommunale forvaltningen av driftsmidler. Det er en risiko for at fagskolene bruker mye ressurser på å utvikle og pilotere nye utdanningstilbud med prosjektfinansiering, uten at fylkeskommunen har ressurser til, eller vurderer det som relevant, å prioritere videre drift etter prosjektfasen.
- Antall søknadsbaserte ordninger knyttet til utvikling av nye utdanningstilbud bør reduseres og forenkles, særlig der det er stort overlapp i målsetting. Det samlede tilskuddsnivået til sektoren bør imidlertid ikke reduseres, men det bør gjøres en helhetlig vurdering av hvor stor andel av finansieringen som bør gjøres konkurransebasert.

- KD og HK-dir bør gjennomgå finansieringssystemet for driftsmidler til fagskolene med sikte på å skape mer langsiktige rammer for fagskoler som skal finansieres av offentlige midler. Dette vil innebære en endring i retningslinjene for den fylkeskommunale forvaltningen. Det må også legges til rette for en bedre sammenheng mellom fagskolenes utviklingsarbeid og finansiering av drift.

Høyere yrkesfaglig utdanning i Østlandssamarbeidet

Det har vært et langvarig samarbeid om høyere yrkesfaglig utdanning i Østlandssamarbeidet, med en egen administrativ faggruppe som har vært tilknyttet ulike fagpolitiske utvalg.

På grunn av regionreformen og erfaringene med å arbeide etter ny fagskolelov besluttet fylkeskommunene å vedta en [ny felles strategi for samarbeidet ble vedtatt i 2022](#). Et hovedmål i strategien er at samarbeidet skal bidra til å sikre et arbeidslivsrelevant tilbud av høyere yrkesfaglig utdanning i landsdelen. Samarbeid og spesialisering på tvers av fylkesgrensene kan bidra til å sikre tilbud det er behov for i landsdelen, selv om studentgrunnet kan være varierende eller begrenset i det enkelte fylket.

Et viktig verktøy i strategien er at fylkeskommunene vil samarbeide om kunnskapsgrunnlag om regionale kompetansebehov, studietilbud og etterspørsel etter høyere yrkesfaglig utdanning. Dette kan være et kostnadseffektivt alternativ.

Gjennomføring av strategien har vært satt på «vent» på grunn av fylkesdelingene. Flere og mindre fylkeskommuner vil kunne forsterke merverdien av å se kompetansebehov, tilbud og etterspørsel i sammenheng i landsdelen.

Vedlegg

Ingen vedlegg

03/24 Innledende diskusjon

Innstilling

Sekretariatet og faggruppen innarbeider gruppens innspill i forberedelsene av neste møte.

Saksredegjørelse

Basert på den faglige innledningen i sak 02/24 legges det opp til at den politiske ad hoc-gruppen kan ha en innledende diskusjon om arbeidet videre. Diskusjonen kan ta utgangspunkt i to hovedspørsmål:

- Hvordan vurderer fylkeskommunene behovet for å samarbeide om tilbudet av høyere yrkesfaglig utdanning i landsdelen?
- Hva er fylkeskommunenes fremste prioriteringer og ønsker for den nye stortingsmeldingen om høyere yrkesfaglig utdanning (og er det grunnlag og behov for felles initiativ overfor regjeringen framover)?

Det legges ikke opp til endelige vedtak i oppstartsmøtet, men at gruppen skal kunne gi innspill til det videre arbeidet og forberedelsene av neste møte.

Vedlegg

Ingen vedlegg

04/24 Aktivitetsplan for 2024

Innstilling

Dato for neste møte i gruppen er ...

Saksredegjørelse

Det er flere aktuelle aktiviteter for å følge opp gruppens mandat, inkl.

- Utvikling av felles posisjonsnotat om ny stortingsmelding.
- Møte med politisk ledelse i KD.
- Forslag til representantskap om hvordan strategien for samarbeidet om høyere yrkesfaglig utdanning eventuelt bør følges opp framover.

For å få en god start på arbeidet foreslår sekretariatet et litt lengre fysisk møte i den politiske ad hoc-gruppen tidlig om høsten. Aktuelle datoer kan være fredag 6. september eller fredag 13. september. Det kan være relevant å invitere eksterne innledere til møtet, f.eks. representanter fra KD eller HK-dir som arbeider med stortingsmeldingen.

Vedlegg

Ingen vedlegg

